

Programación Docente de HISTORIA DOS INSTRUMENTOS - TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA HISTORIA DOS INSTRUMENTOS - TROMBÓN

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TROMBÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	VENTO METAL								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	Santiago Blanco Cabaleiro				santiago_blanco_cabaleiro@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da evolución histórica dos instrumentos de vento metal, das diferentes escolas e o seu desenvolvemento musical. Coñecemento das características construtivas, funcionamento acústico e posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T10, T13
XERAIS	X9, X10, X12, X14, X15, X20, X25
ESPECÍFICAS	E12, E14, E16

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS
Coñecer a orixe e evolución dos instrumentos do vento metal	T1, T2, T4, T6, T10, X9, X10, X14, X20, E12, E14, E16
Estudar a progresión técnica e estilística das distintas épocas	T1, T2, T3, T4, X9, X10, X14, E12, E14, E16
Coñecer todas as familias instrumentais do vento metal e as súas características	T1, T2, T8, T13, X9, X10, X12, X20, X25, E12, E14, E16

Estudar e coñecer o repertorio máis representativo

T1, T2, T6, T7,
X10, X12, X15,
E12, E14, E16

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Coñecemento da orixe e evolución dos instrumentos de metal	estudo da orixe, evolución, características sonoras e instrumentos afíns do vento metal.	6
II	Coñecemento das características construtivas	características construtivas, válvulas, varas e pistons.	3
III	Coñecementos das distintas innovacións aplicadas ao instrumento.	avances aplicados á industria do vento metal	3
IV	Coñecemento dos distintos fabricantes a lo largo da súa historia	estudo dos datos históricos	2
V	Coñecemento das características acústicas do instrumento	Estudo do fenómeno acústico nos instrumentos de vento metal	2
Total de sesións por cuatrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE	Horas presencias	Horas non presencias	Total horas	OBSERVACIÓNS
Clases	16	73	89	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptase en función da situación requirida polas autoridades en cada momento do curso.
Exame	1		1	
Total horas cuatrimestre:			90	

6. Avaliación

ORDINARIA			
CONTINUA	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Clases	Atención, comprensión e participación na clase	TODAS	50%
Traballo académico	Mostrar os coñecementos relativos á orixe e desenvolvemento común dos diferentes instrumentos de vento metal, das diferentes familias instrumentais, instrumentos afíns, as súas características e da progresión técnica e estilística das distintas épocas. Mostrar o coñecemento das características referidas ás diferentes escolas de vento metal dende o barroco ata os nosos días. Presentación dun traballo académico proposto polo profesor dentro da temática da materia, na que o alumn@ mostrará unha introducción, unha argumentación teórica da temática con ilustracións gráficas e fotográficas, bibliografía empregada e aportacións persoais.	TODAS	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			

	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	1.- Demostrar os coñecementos relativos á orixe e desenvolvemento común dos diferentes instrumentos de metal, das diferentes familias instrumentais, instrumentos afines e as súas características e da progresión técnica e estilística das distintas épocas. 2.- Mostrar o coñecemento das características referidas ás diferentes escolas de vento-metal desde o barroco ata a actualidade. 3.- Sobre a familia ea súa evolución ao longo da historia e de diferentes estilos musicais, así como as distintas formas construtivas do instrumento e innovacións acontecidas.	100%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

THE TROMBONE. T. Herbert. Yale University Press
 THE TROMBONE IN THE RENAISSANCE. S. Carter. Pendragon
 THE BRASS INSTRUMENTS. M.J. Pagliaro. Rowman
 THE TECHNIQUES OF TROMBONE PLAYING. M. Svoboda. Barenreiter
 BRASS INSTRUMENTS. T. Herbert y J. Wallace. Cambridge University Press
 A HISTORY OF THE TROMBONE. D. Dijon. Scarecrow Press
 EL TROMBÓN. SU HISTORIA-SU TÉCNICA. J. Chenoll
 THE SOLOISTIC USE OF THE TROMBONE IN EIGHTEENTH-CENTURY VIENNA. R. Wigness
 THE TROMBONE. Benny Sluchin – Raimond Lapie. Buchet

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

[Home - Will Kimball \(kimballtrombone.com\)](http://kimballtrombone.com)

10. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO (I – IV)								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	9	9	9	9	-	-	-	-	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO				santiago_blanco_cabaleiro@csmvigo.com					
	JESÚS VICENTE MONZÓ				trombon@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTO S PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, E11, E14
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, E12, E15

Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e estéticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, E1, E10
Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, E4, E5
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, E6, E10
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, E2, E4
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, E5, E6
Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E2, E6

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión é en todo o referente á articulación, dinámica e dixitación. 1.1.- Estudo do son do trombón - 1.2.- Estudo de emisións, escalas (diferentes modelos de exercicios) - 1.3.- Estudo de vocalizacións - 1.4.- Exercicios de posición fixa e flexibilidade - 1.5.- Exercicios de pedales na extensión dunha octava cromáticamente.	TODAS (20 minutos)
II	Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, bouché, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (30 minutos)
III	Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (10 minutos)
IV	Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	TODAS (30 minutos)
V	Consciencia da interpretación	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do trombón na execución do repertorio solista. Consciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	TODAS (20 minutos)
VI	Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)

Total de sesións por cuadrimestre

16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	-	-	-	-	
Presencial, semipresencial ou telemática	Clases prácticas	24	24	24	24					Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptárase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
	Audicións	4	4	4	4	-	-	-	-	
	Titorías	2	2	2	2					
Non presenciais	Traballo persoal	240	240	240	240	-	-	-	-	
Total de horas cuadrimestrais		270	270	270	270	-	-	-	-	

6. Descriptores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA
Avaliación inicial	Realizárase nas primeiras sesións do curso de acordo co establecido nas instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.
Clases prácticas	Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumnado ao longo da semana.
Traballo individual	Pescuda de información, análise ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.
Audicións	Presentación en público do repertorio do curso e presenza como oínte nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumn@ deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos.

7. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			

Seguimento de traballo na aula	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 9 da presente Programación docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe. Desenvolver e interpretar o traballo proposto na clase, adquirindo autonomía necesaria para a súa execución. Se desenrolarán diversas actividades puntuables como presentación de grabacións, audicións entre o alumnado, etc...	40%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, unha con acompañamento de piano e unha a instrumento solo, cunha interpretación mínima de 15 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	40%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 4 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Proposta inicial de obras, métodos, estudos e libros a interpretar en cada cuadrimestre. Estas obras poderanse modificar á consideración do titor, adaptándose ás necesidades e características de cada alumno.

- **Métodos completos:**

Arban, J-B. Método completo. Encore Music

Brad, E. Trombone Craft. Complete versión. Brad Edwards.

Hansen, A. Trombone skole. Nordiska Musikfurlaget

Lafosse, A. Método completo I, II, III. Alphonse Leduc.

Müller, R. Technical studies vol. I,II,III. Carl Fischer.

Remington, The Remington warm-up studies. Accura Music

Vernon, The singing trombone. Atlanta Brass Society Press

- **Métodos técnica**

- Casero, R. Ejercicios diarios. Rivera editors.

- Davis, M. 15 minute warm-up. Hip-bone music.

- Davis, M. 20 minute warm-up. Hip-bone music.

- Gane, P. Circuit Training. Warwick music.

- Kleinhammer, The Art of Trombone Playing. Summy-Birchard Music

- Marsteller, R. Basic routines. Southern Music Company.

- Martín, CM. Ejercicios diarios QTV. 2019

- Neumeister, Ed. Trombone Technique "Through Music." Dannison Music, 2002

- Paul. A trombone method book. Paul the trombonist.

- Reynolds, Jeff. A Comprehensive Workbook . Cherry Classics Music, 2013

- Schlossberg, M. Daily drills and technical studies. M. Baron

- Slokar, B. Warm-up and technical routines. Editions Bim

- Van Dijk, V. Ben's Basics. BVD music productions.

- Vining, D. Daily routines. David Vining.

- Wick, Denis. Trombone Technique. Oxford University Press, 1975

- Williams, Frank. Trombone Chops. Carl Fischer, 2012.

- **Métodos escalas**

- Badía, M. Escalas y arpeggios Volumen I y II. Miguel Badía

- Gaetke- Scale studies

- Green, A. Pro-Slide studies Vol. I. Warwick Music.
- Katarzynski- Etude complete des gammes
- Lafosse- Vade mecum. A. Leduc
- Slokar, B. The scales. Volumen I y II. Marc Reift.
- Stevens, M. Scale and arpeggio routine. Milton Stevens
- **Métodos flexibilidad**
- Badia, M. Flexibilidad. Miguel Badía.
- Blocker, C. Estudios para trombón. Molenaars.
- Colin, C. Advanced lip flexibilities. Charles Colin
- Crees, E. y Gane, P. How trombonist do it. Brass Wind Educational.
- Edwards, B. Lip Slurs. Ensemble publications.
- Gaetke, E. Daily lip and tongue exercises for trombone. Zimmermann
- Little, L. Embouchure builder. Beam Me Up Music.
- Slokar, B. Flexibilidad. Marck Reift.
- **Estudios de legato, vocalizaciones y expresividad**
- Bach, J.S. Seis suites para chelo. Carl Fischer
- Bach, J.S. Suites for cello (Keith Brown). IMC
- Bordogni, M. 24 legato studies. IMC.
- Bozza, E. 13 etudes-caprices. Alphonse Leduc.
- Cimera Phrasing Studies for trombone. Belwin Mills
- Concone, G. 15 vocalises opus.12. Alphonse Leduc.
- Concone, 40 Legato Studies op. 17, Ensemble Publications
- Couillaud, H. 12 estudios melódicos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. Etudes de style. Alphonse Leduc.
- Edwards, Brad. Simply Singing for Winds: A Wellspring of Melodies for Building Tone and Technique: Brad Edwards, 2009
- Fink, R. Estudios en legato (Concone, Panofka). Carl Fischer
- Masson, G. 12 estudios Variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 recreaciones en forma de estudio. Alphonse Leduc.

Pichaureau, G. Special legato. 24 estudios para trombón. Alphonse Leduc.
Reinhardt, Donald. Selection of Concone Studies for Trombone. Elkan-Vogel.
Rochut, J. Melodious etudes for trombone. Carl Fischer.
Vining, D. Range Songs. Mountain Peak music.

- **Estudios de articulación y expresividad**

- Arban J. Estudios característicos. Alphonse Leduc.
- Bitsch, M. 15 estudios de ritmo. Alphonse Leduc.
- Bleger, M. 10 caprices. IMC.
- Bleger, M. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Blume, O. 36 studies for trombone. Carl Fischer.
- Boutry, R. 12 estudios de alto perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Bovarón, F. 36 etudes. Supraphon edition.
- Bovarón, F. 40 etudes. Supraphon edition.
- Couillaud, H. 20 estudios de perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 30 estudios modernos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Kopprasch, C. 60 estudios. IMC/ Carl Fischer.
- Lafosse, A. Vade Mecum. Alphonse Leduc.
- Masson, G. 12 estudios variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 21 estudios de técnica general. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 estudios sobre todos los tonos. Alphonse Leduc.
- Slama, A. 66 etudes. Carl Fischer
- Strautman, G. 100 etudes for trombone. Compozitor Publishing House
- Telemann, G.H. 12 fantasias. Carl Fischer.
- Uber, D. 23 Virtuos chef studies. Easton music.
- Uber, D. 30 estudios. Southern Music Company.

- **Estudios de trombón alto**

- Anderson, S. A complete method for alto trombone Vol. I y II. Kagarice Brass Editions.
- Edwards, B. Introductory studios in tenor and alto clef.
- Sluchin, B. Study material for alto trombone. Warwick Music (dúos, bordogni y bleger)
- Reed, H. Complete Method for alto trombone. Harrison Reed.
- Harvey, Roger. *BrassWorkBook for Alto Trombone*
- Ralph, S. Clef studies for trombone. Cherry Classic Music.
- Slokar, B. Methode complete for trombone alto. Marc Reift
- Teagarden, J. High tone studies. Cherry Classics Music

- **Historia del instrumento**

- Guion, D. The trombone (1697-1811). Gordons Publishers, 1988.
- Sluchin, B. y Lapie R. Le trombone a travers les ages. Buchet/chastel. 2001
- Wallace, John y Herbert. The brass instruments. Ed. Cambridge University Press.2002
- Yera, J. y Ferrando, E. El trombón, todo lo relacionado con su historia. Ideamúsica. 2005.
- Herbert, T. The trombone. Yale University Press. 2006
- Guion, D. A history of the trombone. The scarecrow Press. 2010
- Carter, S. The trombone in the renaissance. Pendragon Press.2012
- Nelson, B. Así habló Arnold Jacobs, Piles (2017)
- Kleinhammer, Edward and Douglas Yeo. Mastering the Trombone: EMKO Publications, 2000
- Wick, D. Trombone technique 1975/2011. Oxfort University Press

- **Interpretación histórica y contemporánea del trombón**

- Herbert, T y Wallace, J. Brass instruments. Cambridg University Press. 1997

- Amis, K. The brass player's cookbook. Meredith Music Publications. 2006
- Steenstrup, K. Teaching Brass. Royal academy of music. 2007
- Pagliaro, M.J. Owner's handbook. Rowman & Littlefield 2016.
- Fischer, George. The Renaissance Sackbut and Its Use Today. New York: Metropolitan Museum of Art, 1984
- Carter, Stewart. A Performer's Guide to Seventeenth-Century Music. Bloomington: Indiana University Press, 2012
- Legee, S. Renacimiento de un sacabuche. L'oeil d'or. 2007
- Woolf, Adam. Sackbut Solutions. Mechelen: Adam Woolf, 2009
- Appert, Donald. A Progressive Study of Multiphonics on the Trombone.: Trombone Association Publishing, 1978.
- Dempster, Stuart. The Modern Trombone: A Definition of its Idioms. Rochester, NY: Accura Music, 1979
- Watrous, Bill, and Alan Raph. Trombonisms: Carl Fischer, 1982
- Sluchin, B. Practical introduction to the contemporary trombone techniques. Edition musicales europeennes. 1995
- Baker, Jen. Hooked on Multiphonics: Lulu Publishing Services, 2016.
- Svoboda, M. The techniques of trombone playing. Barenreiter. 2017
- Harnoncourt, N. La música como discurso sonoro. El acantilado 2011
- Mantel, G. Interpretación. Alianza Música. 2010
- Rink, J. La interpretación musical. Alianza Música. 2011
- García, R. Cómo preparar con éxito un concierto o audición. Redbook. 2015

Obras

TROMBÓN TENOR	
CUATRIMESTRES I-II	CUATRIMESTRES III-IV
Fantasía - Hidas Frigyes	B.A.C.H. - Kurt Sturzenegger
Elegy for Mippy - Leonard Bernstein	Monologue nº 8 - Van Koch
Sonata Vox Gabrielli - Stephan Sulek	Sonata – C.P.E. Bach (Sauer)
Concertino - Larss Erik Larsson	Concierto en Fa menor - G. F. Haendel
Aria y Polonesa - Jongen	Concertino - Ferdinand David
	Ballada - Eugene Bozza
TROMBÓN BAIXO	
CUATRIMESTRES I-II	CUATRIMESTRES III-IV
Stereogramas - Brubeck	Meditation - Hidas Frigyes
Concert Study - Joseph Horovitz	Monologue - Naulais

Allegro maestoso - Koetsier	Ballade - Erik Ewazen
Concerto (baixo) - Ernst Sachse	Fantasy - Hidas Frigyes
	Lebedev - Concerto
REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS	
10. Observacións	
Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.	

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO (V – VII)											
ESPECIALIDADE		INTERPRETACIÓN							ITINERARIO		TROMBÓN		
CARÁCTER		B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES		Individual		
DEPARTAMENTO		VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Juan Carlos Díaz Álvarez		
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		SANTIAGO BLANCO CABALEIRO	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais		1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE		-	-	-	-	10	10	10	-	Observacións			
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
		SANTIAGO BLANCO CABALEIRO					santiago_blanco_cabaleiro@csmvigo.com						
		JESÚS VICENTE MONZÓ					trombon@csmvigo.com						

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, E11, E14
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, E12, E15

Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e estéticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, E1, E10
Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, E4, E5
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, E6, E10
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, E2, E4
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, E5, E6
Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E2, E6

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión é en todo o referente á articulación, dinámica e dixitación. 1.1.- Estudo do son do trombón - 1.2.- Estudo de emisións, escalas (diferentes modelos de exercicios) - 1.3.- Estudo de vocalizacións - 1.4.- Exercicios de posición fixa e flexibilidade - 1.5.- Exercicios de pedales na extensión dunha octava cromáticamente.	TODAS (20 minutos)
II	Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, bouché, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (30 minutos)
III	Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (10 minutos)
IV	Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	TODAS (30 minutos)
V	Consciencia da interpretación	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do trombón na execución do repertorio solista. Consciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	TODAS (20 minutos)
VI	Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)

Total de sesións por cuadrimestre

16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presencial, semipresencial ou telemática	Clases prácticas Audicións Titorías	-	-	-	-	24 4 2	24 4 2	24 4 2	-	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptárase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
Non presenciais	Traballo persoal	-	-	-	-	270	270	270	-	
Total de horas cuadrimestrais		-	-	-	-	300	300	300	-	

6. Descriptores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA
Avaliación inicial	Realizárase nas primeiras sesións do curso de acordo co establecido nas instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.
Clases prácticas	Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumnado ao longo da semana.
Traballo individual	Pescuda de información, análise ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.
Audicións	Presentación en público do repertorio do curso e presenza como oínte nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumn@ deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos.

7. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			

Seguimento de traballo na aula	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 9 da presente Programación docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe. Desenvolver e interpretar o traballo proposto na clase, adquirindo autonomía necesaria para a súa execución. Se desenrolarán diversas actividades puntuables como presentación de grabacións, audicións entre o alumnado, etc...	40%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, unha con acompañamento de piano e unha a instrumento solo, cunha interpretación mínima de 15 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	40%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 4 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Proposta inicial de obras, métodos, estudos e libros a interpretar en cada cuadrimestre. Estas obras poderanse modificar á consideración do titor, adaptándose ás necesidades e características de cada alumno.

- **Métodos completos:**

Arban, J-B. Método completo. Encore Music

Brad, E. Trombone Craft. Complete versión. Brad Edwards.

Hansen, A. Trombone skole. Nordiska Musikfurlaget

Lafosse, A. Método completo I, II, III. Alphonse Leduc.

Müller, R. Technical studies vol. I,II,III. Carl Fischer.

Remington, The Remington warm-up studies. Accura Music

Vernon, The singing trombone. Atlanta Brass Society Press

- **Métodos técnica**

- Casero, R. Ejercicios diarios. Rivera editors.

- Davis, M. 15 minute warm-up. Hip-bone music.

- Davis, M. 20 minute warm-up. Hip-bone music.

- Gane, P. Circuit Training. Warwick music.

- Kleinhammer, The Art of Trombone Playing. Summy-Birchard Music

- Marsteller, R. Basic routines. Southern Music Company.

- Martín, CM. Ejercicios diarios QTV. 2019

- Neumeister, Ed. Trombone Technique “Through Music.”Dannison Music, 2002

- Paul. A trombone method book. Paul the trombonist.

- Reynolds, Jeff. A Comprehensive Workbook . Cherry Classics Music, 2013

- Schlossberg, M. Daily drills and technical studies. M. Baron

- Slokar, B. Warm-up and technical routines. Editions Bim

- Van Dijk, V. Ben’s Basics. BVD music productions.

- Vining, D. Daily routines. David Vining.

- Wick, Denis. Trombone Technique. Oxford University Press, 1975

- Williams, Frank. Trombone Chops. Carl Fischer, 2012.

- **Métodos escalas**

- Badía, M. Escalas y arpeggios Volumen I y II. Miguel Badía

- Gaetke- Scale studies

- Green, A. Pro-Slide studies Vol. I. Warwick Music.
- Katarzynski- Etude complete des gammes
- Lafosse- Vade mecum. A. Leduc
- Slokar, B. The scales. Volumen I y II. Marc Reift.
- Stevens, M. Scale and arpeggio routine. Milton Stevens
- **Métodos flexibilidad**
- Badia, M. Flexibilidad. Miguel Badía.
- Blocker, C. Estudios para trombón. Molenaars.
- Colin, C. Advanced lip flexibilities. Charles Colin
- Crees, E. y Gane, P. How trombonist do it. Brass Wind Educational.
- Edwards, B. Lip Slurs. Ensemble publications.
- Gaetke, E. Daily lip and tongue exercises for trombone. Zimmermann
- Little, L. Embouchure builder. Beam Me Up Music.
- Slokar, B. Flexibilidad. Marck Reift.
- **Estudios de legato, vocalizaciones y expresividad**
- Bach, J.S. Seis suites para chelo. Carl Fischer
- Bach, J.S. Suites for cello (Keith Brown). IMC
- Bordogni, M. 24 legato studies. IMC.
- Bozza, E. 13 etudes-caprices. Alphonse Leduc.
- Cimera Phrasing Studies for trombone. Belwin Mills
- Concone, G. 15 vocalises opus.12. Alphonse Leduc.
- Concone, 40 Legato Studies op. 17, Ensemble Publications
- Couillaud, H. 12 estudios melódicos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. Etudes de style. Alphonse Leduc.
- Edwards, Brad. Simply Singing for Winds: A Wellspring of Melodies for Building Tone and Technique: Brad Edwards, 2009
- Fink, R. Estudios en legato (Concone, Panofka). Carl Fischer
- Masson, G. 12 estudios Variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 recreaciones en forma de estudio. Alphonse Leduc.

Pichaureau, G. Special legato. 24 estudios para trombón. Alphonse Leduc.
Reinhardt, Donald. Selection of Concone Studies for Trombone. Elkan-Vogel.
Rochut, J. Melodious etudes for trombone. Carl Fischer.
Vining, D. Range Songs. Mountain Peak music.

- **Estudios de articulación y expresividad**

- Arban J. Estudios característicos. Alphonse Leduc.
- Bitsch, M. 15 estudios de ritmo. Alphonse Leduc.
- Bleger, M. 10 caprices. IMC.
- Bleger, M. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Blume, O. 36 studies for trombone. Carl Fischer.
- Boutry, R. 12 estudios de alto perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Bovarón, F. 36 etudes. Supraphon edition.
- Bovarón, F. 40 etudes. Supraphon edition.
- Couillaud, H. 20 estudios de perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 30 estudios modernos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Kopprasch, C. 60 estudios. IMC/ Carl Fischer.
- Lafosse, A. Vade Mecum. Alphonse Leduc.
- Masson, G. 12 estudios variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 21 estudios de técnica general. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 estudios sobre todos los tonos. Alphonse Leduc.
- Slama, A. 66 etudes. Carl Fischer
- Strautman, G. 100 etudes for trombone. Compozitor Publishing House
- Telemann, G.H. 12 fantasias. Carl Fischer.
- Uber, D. 23 Virtuos chef studies. Easton music.
- Uber, D. 30 estudios. Southern Music Company.

- **Estudios de trombón alto**

- Anderson, S. A complete method for alto trombone Vol. I y II. Kagarice Brass Editions.
- Edwards, B. Introductory studios in tenor and alto clef.
- Sluchin, B. Study material for alto trombone. Warwick Music (dúos, bordogni y bleger)
- Reed, H. Complete Method for alto trombone. Harrison Reed.
- Harvey, Roger. *BrassWorkBook for Alto Trombone*
- Ralph, S. Clef studies for trombone. Cherry Classic Music.
- Slokar, B. Methode complete for trombone alto. Marc Reift
- Teagarden, J. High tone studies. Cherry Classics Music

- **Historia del instrumento**

- Guion, D. The trombone (1697-1811). Gordons Publishers, 1988.
- Sluchin, B. y Lapie R. Le trombone a travers les ages. Buchet/chastel. 2001
- Wallace, John y Herbert. The brass instruments. Ed. Cambridge University Press.2002
- Yera, J. y Ferrando, E. El trombón, todo lo relacionado con su historia. Ideamúsica. 2005.
- Herbert, T. The trombone. Yale University Press. 2006
- Guion, D. A history of the trombone. The scarecrow Press. 2010
- Carter, S. The trombone in the renaissance. Pendragon Press.2012
- Nelson, B. Así habló Arnold Jacobs, Piles (2017)
- Kleinhammer, Edward and Douglas Yeo. Mastering the Trombone: EMKO Publications, 2000
- Wick, D. Trombone technique 1975/2011. Oxfort University Press

- **Interpretación histórica y contemporánea del trombón**

- Herbert, T y Wallace, J. Brass instruments. Cambridg University Press. 1997

- Amis, K. The brass player's cookbook. Meredith Music Publications. 2006
- Steenstrup, K. Teaching Brass. Royal academy of music. 2007
- Pagliaro, M.J. Owner's handbook. Rowman & Littlefield 2016.
- Fischer, George. The Renaissance Sackbut and Its Use Today. New York: Metropolitan Museum of Art, 1984
- Carter, Stewart. A Performer's Guide to Seventeenth-Century Music. Bloomington: Indiana University Press, 2012
- Legee, S. Renacimiento de un sacabuche. L'oeil d'or. 2007
- Woolf, Adam. Sackbut Solutions. Mechelen: Adam Woolf, 2009
- Appert, Donald. A Progressive Study of Multiphonics on the Trombone.: Trombone Association Publishing, 1978.
- Dempster, Stuart. The Modern Trombone: A Definition of its Idioms. Rochester, NY: Accura Music, 1979
- Watrous, Bill, and Alan Raph. Trombonisms: Carl Fischer, 1982
- Sluchin, B. Practical introduction to the contemporary trombone techniques. Edition musicales europeennes. 1995
- Baker, Jen. Hooked on Multiphonics: Lulu Publishing Services, 2016.
- Svoboda, M. The techniques of trombone playing. Barenreiter. 2017
- Harnoncourt, N. La música como discurso sonoro. El acantilado 2011
- Mantel, G. Interpretación. Alianza Música. 2010
- Rink, J. La interpretación musical. Alianza Música. 2011
- García, R. Cómo preparar con éxito un concierto o audición. Redbook. 2015

Obras

TROMBÓN TENOR	
CUATRIMESTRES V-VI	CUATRIMESTRE VII
Parabola - Persichetti	Improvisación – Enrique Crespo
Fantasia nº 3 - Ayzkan Teztel	Basta Folke – Folke Rave
Improvisación – Enrique Crespo	Concierto - Henry Tomasi
Concierto - Wagenseil	Choral Cadence et fugato - H. Dutilleux
Concierto - Launy Grondahl	Ballade – F. Martin
Sonatina - Casterede	
TROMBÓN BAIXO	
CUATRIMESTRES V-VI	CUATRIMESTRE VII
Canto III - Adler	Sonata - Danyel Schnyder
Sonata Breve - Hartley	Escenas latinas - Enrique Crespo
Etre or not etre - Tomasi & New Orleans - Bozza	Sonata - David Gillingham

Escenas latinas - Enrique Crespo	Spain - David Fetter
Sonata - David Gillingham	
Fantasia concertante - Casterede	
Blazhevich – Etude: Lento Fantastico	

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

10. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO (VIII)								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	-	-	-	-	-	-	-	12	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO				santiago_blanco_cabaleiro@csmvigo.com					
	JESÚS VICENTE MONZÓ				trombon@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, E11, E14
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, E12, E15

Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e estéticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, E1, E10
Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, E4, E5
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, E6, E10
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, E2, E4
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, E5, E6
Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E2, E6

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión é en todo o referente á articulación, dinámica e dixitación. 1.1.- Estudo do son do trombón - 1.2.- Estudo de emisións, escalas (diferentes modelos de exercicios) - 1.3.- Estudo de vocalizacións - 1.4.- Exercicios de posición fixa e flexibilidade - 1.5.- Exercicios de pedales na extensión dunha octava cromáticamente.	TODAS (20 minutos)
II	Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, bouché, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (30 minutos)
III	Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (10 minutos)
IV	Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	TODAS (30 minutos)
V	Consciencia da interpretación	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do trombón na execución do repertorio solista. Consciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	TODAS (20 minutos)
VI	Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)

Total de sesións por cuadrimestre

16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presencial, semipresencial ou telemática	Clases prácticas Audicións Tutorías	-	-	-	-	-	-	-	24 4 2	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
Non presenciais	Traballo persoal	-	-	-	-	-	-	-	300	
Total de horas cuadrimestrais		-	-	-	-	-	-	-	330	

6. Descriptores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA
Avaliación inicial	Realizarse nas primeiras sesións do curso dacordo co establecido nas instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.
Clases prácticas	Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumnado ao longo da semana.
Traballo individual	Pescuda de información, análise ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.
Audicións	Presentación en público do repertorio do curso e presenza como oínte nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumn@ deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos.

7. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			

Seguimento de traballo na aula	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 9 da presente Programación docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe. Desenvolver e interpretar o traballo proposto na clase, adquirindo autonomía necesaria para a súa execución. Se desenrolarán diversas actividades puntuables como presentación de grabacións, audicións entre o alumnado, etc...	40%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, unha con acompañamento de piano e unha a instrumento solo, cunha interpretación mínima de 15 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	40%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 4 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor.	40%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Proposta inicial de obras, métodos, estudos e libros a interpretar en cada cuatrimestre. Estas obras poderanse modificar á consideración do titor, adaptándose ás necesidades e características de cada alumno.

- **Métodos completos:**

Arban, J-B. Método completo. Encore Music

- Brad, E. Trombone Craft. Complete versión. Brad Edwards.
- Hansen, A. Trombone skole. Nordiska Musikfurlaget
- Lafosse, A. Método completo I, II, III. Alphonse Leduc.
- Müller, R. Technical studies vol. I,II,III. Carl Fischer.
- Remington, The Remington warm-up studies. Accura Music
- Vernon, The singing trombone. Atlanta Brass Society Press

- **Métodos técnica**

- Casero, R. Ejercicios diarios. Rivera editors.
- Davis, M. 15 minute warm-up. Hip-bone music.
- Davis, M. 20 minute warm-up. Hip-bone music.
- Gane, P. Circuit Training. Warwick music.
- Kleinhammer, The Art of Trombone Playing. Summy-Birchard Music
- Marsteller, R. Basic routines. Southern Music Company.
- Martín, CM. Ejercicios diarios QTV. 2019
- Neumeister, Ed. Trombone Technique “Through Music.”Dannison Music, 2002
- Paul. A trombone method book. Paul the trombonist.
- Reynolds, Jeff. A Comprehensive Workbook . Cherry Classics Music, 2013
- Schlossberg, M. Daily drills and technical studies. M. Baron
- Slokar, B. Warm-up and technical routines. Editions Bim
- Van Dijk, V. Ben’s Basics. BVD music productions.
- Vining, D. Daily routines. David Vining.
- Wick, Denis. Trombone Technique. Oxford University Press, 1975
- Williams, Frank. Trombone Chops. Carl Fischer, 2012.

- **Métodos escalas**

- Badía, M. Escalas y arpeggios Volumen I y II. Miguel Badía
- Gaetke- Scale studies

- Green, A. Pro-Slide studies Vol. I. Warwick Music.
- Katarzynski- Etude complete des gammes
- Lafosse- Vade mecum. A. Leduc
- Slokar, B. The scales. Volumen I y II. Marc Reift.
- Stevens, M. Scale and arpeggio routine. Milton Stevens
- **Métodos flexibilidad**
- Badia, M. Flexibilidad. Miguel Badía.
- Blocker, C. Estudios para trombón. Molenaars.
- Colin, C. Advanced lip flexibilities. Charles Colin
- Crees, E. y Gane, P. How trombonist do it. Brass Wind Educational.
- Edwards, B. Lip Slurs. Ensemble publications.
- Gaetke, E. Daily lip and tongue exercises for trombone. Zimmermann
- Little, L. Embouchure builder. Beam Me Up Music.
- Slokar, B. Flexibilidad. Marck Reift.
- **Estudios de legato, vocalizaciones y expresividad**
- Bach, J.S. Seis suites para chelo. Carl Fischer
- Bach, J.S. Suites for cello (Keith Brown). IMC
- Bordogni, M. 24 legato studies. IMC.
- Bozza, E. 13 etudes-caprices. Alphonse Leduc.
- Cimera Phrasing Studies for trombone. Belwin Mills
- Concone, G. 15 vocalises opus.12. Alphonse Leduc.
- Concone, 40 Legato Studies op. 17, Ensemble Publications
- Couillaud, H. 12 estudios melódicos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. Etudes de style. Alphonse Leduc.
- Edwards, Brad. Simply Singing for Winds: A Wellspring of Melodies for Building Tone and Technique: Brad Edwards, 2009
- Fink, R. Estudios en legato (Concone, Panofka). Carl Fischer
- Masson, G. 12 estudios Variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 recreaciones en forma de estudio. Alphonse Leduc.

Pichaureau, G. Special legato. 24 estudios para trombón. Alphonse Leduc.
Reinhardt, Donald. Selection of Concone Studies for Trombone. Elkan-Vogel.
Rochut, J. Melodious etudes for trombone. Carl Fischer.
Vining, D. Range Songs. Mountain Peak music.

- **Estudios de articulación y expresividad**

- Arban J. Estudios característicos. Alphonse Leduc.
- Bitsch, M. 15 estudios de ritmo. Alphonse Leduc.
- Bleger, M. 10 caprices. IMC.
- Bleger, M. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Blume, O. 36 studies for trombone. Carl Fischer.
- Boutry, R. 12 estudios de alto perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Bovarón, F. 36 etudes. Supraphon edition.
- Bovarón, F. 40 etudes. Supraphon edition.
- Couillaud, H. 20 estudios de perfeccionamiento. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 30 estudios modernos. Alphonse Leduc.
- Couillaud, H. 31 estudios brillantes. Alphonse Leduc.
- Kopprasch, C. 60 estudios. IMC/ Carl Fischer.
- Lafosse, A. Vade Mecum. Alphonse Leduc.
- Masson, G. 12 estudios variados. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 21 estudios de técnica general. Alphonse Leduc.
- Pichaureau, G. 30 estudios sobre todos los tonos. Alphonse Leduc.
- Slama, A. 66 etudes. Carl Fischer
- Strautman, G. 100 etudes for trombone. Compozitor Publishing House
- Telemann, G.H. 12 fantasias. Carl Fischer.
- Uber, D. 23 Virtuos chef studies. Easton music.
- Uber, D. 30 estudios. Southern Music Company.

- **Estudios de trombón alto**

- Anderson, S. A complete method for alto trombone Vol. I y II. Kagarice Brass Editions.
- Edwards, B. Introductory studios in tenor and alto clef.
- Sluchin, B. Study material for alto trombone. Warwick Music (dúos, bordogni y bleger)
- Reed, H. Complete Method for alto trombone. Harrison Reed.
- Harvey, Roger. *BrassWorkBook for Alto Trombone*
- Ralph, S. Clef studies for trombone. Cherry Classic Music.
- Slokar, B. Methode complete for trombone alto. Marc Reift
- Teagarden, J. High tone studies. Cherry Classics Music

- **Historia del instrumento**

- Guion, D. The trombone (1697-1811). Gordons Publishers, 1988.
- Sluchin, B. y Lapie R. Le trombone a travers les ages. Buchet/chastel. 2001
- Wallace, John y Herbert. The brass instruments. Ed. Cambridge University Press.2002
- Yera, J. y Ferrando, E. El trombón, todo lo relacionado con su historia. Ideamúsica. 2005.
- Herbert, T. The trombone. Yale University Press. 2006
- Guion, D. A history of the trombone. The scarecrow Press. 2010
- Carter, S. The trombone in the renaissance. Pendragon Press.2012
- Nelson, B. Así habló Arnold Jacobs, Piles (2017)
- Kleinhammer, Edward and Douglas Yeo. Mastering the Trombone: EMKO Publications, 2000
- Wick, D. Trombone technique 1975/2011. Oxfort University Press

- **Interpretación histórica y contemporánea del trombón**

- Herbert, T y Wallace, J. Brass instruments. Cambridg University Press. 1997

- Amis, K. The brass player's cookbook. Meredith Music Publications. 2006
- Steenstrup, K. Teaching Brass. Royal academy of music. 2007
- Pagliaro, M.J. Owner's handbook. Rowman & Littlefield 2016.
- Fischer, George. The Renaissance Sackbut and Its Use Today. New York: Metropolitan Museum of Art, 1984
- Carter, Stewart. A Performer's Guide to Seventeenth-Century Music. Bloomington: Indiana University Press, 2012
- Legee, S. Renacimiento de un sacabuche. L'oeil d'or. 2007
- Woolf, Adam. Sackbut Solutions. Mechelen: Adam Woolf, 2009
- Appert, Donald. A Progressive Study of Multiphonics on the Trombone.: Trombone Association Publishing, 1978.
- Dempster, Stuart. The Modern Trombone: A Definition of its Idioms. Rochester, NY: Accura Music, 1979
- Watrous, Bill, and Alan Raph. Trombonisms: Carl Fischer, 1982
- Sluchin, B. Practical introduction to the contemporary trombone techniques. Edition musicales europeennes. 1995
- Baker, Jen. Hooked on Multiphonics: Lulu Publishing Services, 2016.
- Svoboda, M. The techniques of trombone playing. Barenreiter. 2017
- Harnoncourt, N. La música como discurso sonoro. El acantilado 2011
- Mantel, G. Interpretación. Alianza Música. 2010
- Rink, J. La interpretación musical. Alianza Música. 2011
- García, R. Cómo preparar con éxito un concierto o audición. Redbook. 2015

Obras

CUATRIMESTRE VIII - TENOR	CUATRIMESTRE VIII - BAIXO
Obras TFE	Obras TFE
Improvisación - Crespo	Sonata - Danyel Schnyder
Basta Folke - Rave	Escenas latinas - Enrique Crespo
Concierto - Henry Tomasi	Sonata - David Gillingham
Choral Cadence et fugato - H. Dutilleux	Spain - David Fetter
Ballade – F. Martin	

10. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de ROQ - Trombón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA REPERTORIO DE ORQUETRA E INSTRUMENTOS AFÍNS (I-VI)										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN						ITINERARIO		TROMBÓN	
CARÁCTER	OBRIGATORIA						TIPO DE CLASES		COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		JUAN CARLOS DIAZ ALVAREZ	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3.5	3.5			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	JESÚS VICENTE MONZÓ					fjvm@cmvigo.com				
	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO					santiago_blanco_cabaleiro@cmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento, de ser o caso, dos roles de cada instrumento dentro da sección. Desenvolvemento, de ser o caso, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns, de ser o caso, no repertorio orquestral.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior e, para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e contidos do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A relación natural que se establece entre os contidos propios e os contidos das disciplinas de Instrumento, Orquestra e Música de Cámara. O grao de complementariedade entre as disciplinas anteditas creará unha base firme para o futuro musical e profesional do alumno/a
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13.
XERAIS	X3, X6, X8, X10, X11, X15
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI9, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS

a) Dominar tecnicamente o instrumento na execución de estratos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais	T1, T3, T6, T13, X3, X8, X10, X11, X15, E11, E12, E13, E18, E10
b) Coñecer a situación histórica do instrumento en cada obra e elaborar a partir dela un criterio interpretativo	T3, T6, X3, X6, X8, X10, X11, E13, E14, E15, E18, E19
c) Interpretar o repertorio programado para o curso de maneira apropiada e coherente.	T1, T3, T6, T13, X3, X6, X8, X11, X15, E11, E12, E13, E14, E15, E18, E19, E10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Destrezas técnicas e musicais do instrumento.	Traballo de exercicios básicos de técnica (calidade sonora, ritmo, afinación, balance, articulación...)	5
Estratos e fragmentos do repertorio orquestral e de banda	Obras (marcadas na bibliografía cuatrimestral)	10
Principios interpretativos e convencionalismos para a interpretación do repertorio de diferentes épocas.	Audicións de obras marcadas na bibliografía cuatrimestral	1
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

CUATRIMESTRE I-IV

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1
Exposición maxistral	3		3
Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	47
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	25
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuatrimestre			90

CUATRIMESTRE V-VI

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1
Exposición maxistral	3		3

Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	67
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	20
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuadrimestre			105

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
FERRAMENTAS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo de estratos na aula: (escenario presencial, semipresencial ou non presencial, de acordo coa situación sanitaria derivada da COVID-19)	Mostrar autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.	40%	T1, T3, T6, T13, E5, E8, E9, E10, X6, X8 X10
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Audición pública: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos	40%	T6, T13, X3, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

EXTRAORDINARIA

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ESTRATOS

Proposta inicial de obras a interpretar en cada cuadrimestre. Estas obras poderanse modificar a consideración do titor, adaptándose ás necesidades e características de cada alumno.

Cuadrimestre	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN TENOR	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN BAIXO
I	Berlioz - Marcha Húngara	Beethoven - Sinfonía nº 9
	Mozart- Requiem	Berlioz - Marcha Húngara
	Rimsky-Korsakov - La pascua Rusa	Brahms - Sinfonía nº 1
	Rossini - La Gazza Ladra	Frank, C. - Sinfonia en Re m.III mov
	Wagner - Tannhauser	Rossini - La Gazza Ladra
	Saint-Saens - Sinfonía nº 3	Wagner - Lohengrin
	Stravinsky - Pulcinella	Wagner - Tanhauser
	Nielsen: Sinfonía 4	
II	Respighi - Festa Romana (befana)	Berlioz - Sinfonía fantástica
	Rimsky-Korsakov -Scheherezade	Brahms - Sinfonía nº 4
	Stravinsky - El pájaro de fuego	Haydn, J. - La Creación
	Stravinsky - Pulcinella	Stravinsky - Octeto de viento
	Wagner - Lohengrin	Wagner - Walkirias
	Wagner - Walkirias	Hindemith - Metamorfosis
	Stravinsky - Octeto de viento	Respighi - Pinos de Roma
III	Bartok - Concierto para orquesta	Bartok - Concierto para orquesta
	Brahms - Sinfonía nº 1	Dvorak - Sinfonía 9
	Brahms - Sinfonía nº 2	schubert - sinfonía 9
	Hindemith - Metamorfosis	Kodaly - Hary Janos
	Mahler - Sinfonía nº 2	Mahler - Sinfonía nº 2
	Mahler - Sinfonía nº 3	Schumann - Sinfonía nº 3
	Strauss - Ein Heldeleben	Beethoven - Misa Solemnis
	Schostakovich - sinfonía 8 scherzo	Strauss - Ein Heldeleben
	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías
	Brahms: Sinfonía 4	Mahler: Sinfonia 7
	Verdi: Nabucco	
IV	Bartok - Mandarin maravilloso (1ª y 2ª)	Borodin , Danzas Polovsianas
	Respighi - Pinos de Roma	Respighi - Pinos near a Catacomb
	Rossini - Guillermo Tell	Rossini - Guillermo Tell

	Strauss - Zaharathrusta	Schubert - Sinfonía nº 9			
	Strauss, R. - Travesuras de Till	Strauss, R. - Travesuras de Till			
	Berlioz - Sinfonía Fantástica	Strauss, El Burgués gentilhomme			
	Ravel , Bolero	Bartok , El Mandarín Maravilloso			
	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías			
	Strauss: Sinfonía Alpina	Janacek: Sinfonietta			
	Mahler: Sinfonía 5				
V	Ravel - Bolero y L'enfant de les sortileges	Delibes - Coppelia			
	schoenberg - moises and aaron	Mozart - Requiem-Kyrie			
	Mozart - Requiem-Kyrie	Wagner - El Oro del Rin			
	Shostakovich - Sinfonía nº 5	Respighi - Fontane di Roma			
	Verdi, La Forza del Destino	Shostakovich - Sinfonía nº 5			
	Respighi, Fuentes Roma	Strauss, R. - Muerte y Transfiguración			
	Schumann, Renana	Tchaikovsky - Sinfonía nº 6			
	Schumann: Sinfonía 2				
	Berg - 3 piezas orquestales				
	Berg - Wozzeck				
	Strauss:La mujer sin sombra				
VI	Presentar ante o Tribunal un programa de 15 extractos dos traballados nos cuatrimestres anteriores. O programa será consensuado co profesor.				

Programación Docente de ROQ - Trombón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		REPERTORIO DE ORQUETRA E INSTRUMENTOS AFÍNS (I-VI)								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	JUAN CARLOS DIAZ ALVAREZ	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3.5	3.5			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	JESÚS VICENTE MONZÓ					fjvm@cmvigo.com				
	SANTIAGO BLANCO CABALEIRO					santiago_blanco_cabaleiro@cmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento, de ser o caso, dos roles de cada instrumento dentro da sección. Desenvolvemento, de ser o caso, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns, de ser o caso, no repertorio orquestral.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior e, para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e contidos do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A relación natural que se establece entre os contidos propios e os contidos das disciplinas de Instrumento, Orquestra e Música de Cámara. O grao de complementariedade entre as disciplinas anteditas creará unha base firme para o futuro musical e profesional do alumno/a
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13.
XERAIS	X3, X6, X8, X10, X11, X15
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI9, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS

a) Dominar tecnicamente o instrumento na execución de estratos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais	T1, T3, T6, T13, X3, X8, X10, X11, X15, E11, E12, E13, E18, E10
b) Coñecer a situación histórica do instrumento en cada obra e elaborar a partir dela un criterio interpretativo	T3, T6, X3, X6, X8, X10, X11, E13, E14, E15, E18, E19
c) Interpretar o repertorio programado para o curso de maneira apropiada e coherente.	T1, T3, T6, T13, X3, X6, X8, X11, X15, E11, E12, E13, E14, E15, E18, E19, E10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Destrezas técnicas e musicais do instrumento.	Traballo de exercicios básicos de técnica (calidade sonora, ritmo, afinación, balance, articulación...)	5
Estratos e fragmentos do repertorio orquestral e de banda	Obras (marcadas na bibliografía cuatrimestral)	10
Principios interpretativos e convencionalismos para a interpretación do repertorio de diferentes épocas.	Audicións de obras marcadas na bibliografía cuatrimestral	1
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

CUATRIMESTRE I-IV

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1
Exposición maxistral	3		3
Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	47
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	25
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuatrimestre			90

CUATRIMESTRE V-VI

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1
Exposición maxistral	3		3

Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	67
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	20
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuadrimestre			105

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
FERRAMENTAS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo de estratos na aula: (escenario presencial, semipresencial ou non presencial, de acordo coa situación sanitaria derivada da COVID-19)	Mostrar autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.	40%	T1, T3, T6, T13, E5, E8, E9, E10, X6, X8 X10
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Audición pública: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos	40%	T6, T13, X3, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

EXTRAORDINARIA

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ESTRATOS

Proposta inicial de obras a interpretar en cada cuadrimestre. Estas obras poderanse modificar a consideración do titor, adaptándose ás necesidades e características de cada alumno.

Cuadrimestre	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN TENOR	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN BAIXO
I	Berlioz - Marcha Húngara	Beethoven - Sinfonía nº 9
	Mozart- Requiem	Berlioz - Marcha Húngara
	Rimsky-Korsakov - La pascua Rusa	Brahms - Sinfonía nº 1
	Rossini - La Gazza Ladra	Frank, C. - Sinfonia en Re m.III mov
	Wagner - Tannhauser	Rossini - La Gazza Ladra
	Saint-Saens - Sinfonía nº 3	Wagner - Lohengrin
	Stravinsky - Pulcinella	Wagner - Tanhauser
	Nielsen: Sinfonía 4	
II	Respighi - Festa Romana (befana)	Berlioz - Sinfonía fantástica
	Rimsky-Korsakov -Scheherezade	Brahms - Sinfonía nº 4
	Stravinsky - El pájaro de fuego	Haydn, J. - La Creación
	Stravinsky - Pulcinella	Stravinsky - Octeto de viento
	Wagner - Lohengrin	Wagner - Walkirias
	Wagner - Walkirias	Hindemith - Metamorfosis
	Stravinsky - Octeto de viento	Respighi - Pinos de Roma
III	Bartok - Concierto para orquesta	Bartok - Concierto para orquesta
	Brahms - Sinfonía nº 1	Dvorak - Sinfonía 9
	Brahms - Sinfonía nº 2	schubert - sinfonía 9
	Hindemith - Metamorfosis	Kodaly - Hary Janos
	Mahler - Sinfonía nº 2	Mahler - Sinfonía nº 2
	Mahler - Sinfonía nº 3	Schumann - Sinfonía nº 3
	Strauss - Ein Heldeleben	Beethoven - Misa Solemnis
	Schostakovich - sinfonía 8 scherzo	Strauss - Ein Heldeleben
	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías
	Brahms: Sinfonía 4	Mahler: Sinfonia 7
	Verdi: Nabucco	
IV	Bartok - Mandarin maravilloso (1ª y 2ª)	Borodin , Danzas Polovsianas
	Respighi - Pinos de Roma	Respighi - Pinos near a Catacomb
	Rossini - Guillermo Tell	Rossini - Guillermo Tell

	Strauss - Zaharathrusta	Schubert - Sinfonía nº 9			
	Strauss, R. - Travesuras de Till	Strauss, R. - Travesuras de Till			
	Berlioz - Sinfonía Fantástica	Strauss, El Burgués gentilhomme			
	Ravel , Bolero	Bartok , El Mandarín Maravilloso			
	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías	Bruckner - IV, VII, VIII sinfonías			
	Strauss: Sinfonía Alpina	Janacek: Sinfonietta			
	Mahler: Sinfonía 5				
V	Ravel - Bolero y L'enfant de les sortileges	Delibes - Coppelia			
	schoenberg - mores and aaron	Mozart - Requiem-Kyrie			
	Mozart - Requiem-Kyrie	Wagner - El Oro del Rin			
	Shostakovich - Sinfonía nº 5	Respighi - Fontane di Roma			
	Verdi, La Forza del Destino	Shostakovich - Sinfonía nº 5			
	Respighi, Fuentes Roma	Strauss, R. - Muerte y Transfiguración			
	Schumann, Renana	Tchaikovsky - Sinfonía nº 6			
	Schumann: Sinfonía 2				
	Berg - 3 piezas orquestales				
	Berg - Wozzeck				
	Strauss:La mujer sin sombra				
VI	Presentar ante o Tribunal un programa de 15 extractos dos traballados nos cuatrimestres anteriores. O programa será consensuado co profesor.				